

STØTTET AF
Promilleafgiftsfonden for landbrug

Tidlig såning af vinterhvede giver ofte det største udbytte. I 2018 gav såtidsforsøgene med vinterhvedesorter et merudbytte på 4,6 hkg pr. ha for tidlig såning.

Forskel på hvedesorters egnethed til tidlig såning

Sortsvalg: Der er stor forskel på sorters egnethed til tidlig såning. Gå målrettet efter de egnede sorter, hvis du vil så tidligt. Se oversigten her.

Af Lars Bonde Eriksen, Seges landkonsulent korn

Tidlig såning af vinterhvede giver afgrøden et langt efterår til buskning og udvikling samt rodvækst. I år med tilfredsstillende overvintring giver det klare fordele i form af en robust og tørkeresistent

afgrøde, der kan udnytte vinterfugten og solindstrålingen optimalt.

I såtidsforsøgene 2018, hvor de vigtigste af de markedsførte sorter deltog, gav såning 5. september 4,6 hkg pr. ha mere end såning 28. september. Det er registreringer i såtidsforsøgene 2018 og 2019,

der er brugt ved vurderingen af sorterne i højre halvdel af tabellen.

Vækstform i efteråret

I vurderingen af sorterne egnethed til tidlig såning indgår en række egenskaber.

En flad vækst i efteråret, hvor skuddene ligger hen ad

jorden, er at foretrække, da det giver en bedre beskyttelse mod vind og vejr gennem vinteren.

Udviklingen i biomasse bør ikke være for kraftig, da det øger risikoen for udvintring - med mindre der er tale om en meget vinterfast sort. En kraftig udvikling øger også risikoen

Hvedesorternes egenskaber, efterårsvækst og egnethed til tidlig såning, landsforsøg

Sort	Fremavl 2019, %	Forholdstal for udbytte, Landsforsøg			Observationsparceller 2019 ¹⁾ , % dækning		Vækst, efterår		Skridning	Egnethed, tidlig såning ²⁾	Udbyttekomponenter ²⁾		
		2018	2017	2016	Septoria	Gulrust	Type	Udvikling			Buskning	Kerner pr. aks	Tusindkornsvægt
Informer	16,5	101	102	107	3,3	0	Flad	Kraftig	Sen	***	*		
Sheriff	14,7	101	100	103	8	2,1	Mellem	Svag	Middel	***	**		
Benchmark	13,1	98	101	105	-	32	Flad	Middel	Middel	***	***	***	***
Kvium	8,5	108	104		9	0,03	Opret	Middel	Middel	***	**		
Kalmar	6,3	100	99	105	10	11	Mellem	Middel	Sen	***	****	*	**
Torp	4,8	100	98	104	14	0,1	Mellem	Svag	Middel	***	*	****	***
Drachmann	4,5	103	100	103	6	5	Opret	Middel	Middel	**	***	***	***
KWS Extase	3,5	105	100		5	0,02	Mellem	Kraftig	Mgt. tidlig	*	***		
KWS Lili	3,3	99	98	98	11	0,1	Opret	Svag	Sen	*	**	****	***
RGT Universe	3,3	105	99	103	15	0,3							
Elixer	3,1	98	99	103	8	0,6	Opret	Kraftig	Middel	***	***	***	***
Graham	2,9	101	101	103	11	0,01	Flad	Svag	Tidlig	****	****	*	***
Ohio	2,5	102	101	106	6	0,03	Opret	Middel	middel	***	**	**	****
Chevignon	2,5	101	101		12	0,03							
KWS Zyatt	1,9	97	100	101	13	4,8	Opret	Middel	Middel	**	***		

1) Observationsparceller 2019, foreløbige data, kilde Tystofte.dk. Endelige data publiceres sidst i august på SortInfo.dk

2) * lav og **** høj værdi af egenskaben

Tidlig såning af hvede

- Vælg sorter, der er egnede og har en: Flad og moderat vækst i efteråret - og god vinterfasthed og god stråstivhed.
- Beregn udsædmængden svarende til: 200 planter pr. kvm og seks planter pr. dag efter 1. september.
- Så ikke 2. års hvede tidligt på sandet jord.

ved tidlig end ved sen såning. Forskellen i dato for modenhed vil være noget mindre.

Sorter med kraftig vækst og tidlig skridning eller tidlig vækststart i foråret er oplagte til sen såning, f.eks. KWS Extase og Benchmark. Sorter som Sheriff, Torp og Graham, der har en svag efterårsvækst, bør derimod ikke sås sent.

Dannelse af udbytte

Udbyttet i hvede kan opsplittes i tre komponenter: Udbytte = aks pr. kvm (buskning) × kerner pr. aks × kerne-vægt (tusindkornsvægt).

Det er meget forskelligt, hvordan udbyttet er opbygget i de enkelte sorter. I tabellen er det angivet, om sorterne har en lav eller høj værdi af de tre udbyttekomponenter. Der er konkurrence mellem komponenterne - de sorter, der busker sig svagt, har enten store aks eller høj tusindkornsvægt. Det er således ikke nødvendigvis en god ide at tilstræbe en stor akstæthed i svagere buskende sorter, der får deres udbytte i kraft af få men store aks. På kølige lokaliteter kan det dog være hensigtsmæssigt at øge plantetallet med 20 til 30 planter pr. kvm i de svagere buskende sorter (markeret med én stjerne).

for sneskimmel i år med længe-revarende snedække.

For at undgå kraftig vækst, svage strå og stor risiko for lejesæd er det vigtigt at reducere udsædmængden, så den svarer til ca. 200 planter pr. kvm ved såning 1. september. Ved senere såning, hæves udsædmængden svarende til ca. seks planter pr. dag efter 1. september.

Såtidspunkt og sorter

Det vurderes, at hvedesorter, der er velegnede eller egnede til tidlig såning (fire og tre stjerner i tabellen), kan sås i perioden 1. til 7. september med god sikkerhed for overvintring og et godt resultat.

Sorter, der er mindre egnede (to stjerner), bør først sås efter 10. september. Og sorter, der ikke er egnede til tidlig såning (én stjerne), bør først sås fra midten af september.

På kolde lokaliteter rykkes datoerne ca. tre dage frem - og omvendt i milde egne.

I såtidsforsøgene til høst 2019 varierer sorterernes skridning inden for otte dage. De skrider i gennemsnit fem dage tidligere

Kraftige gulrust-angreb i 2019 har ændret på sorterernes resistens

Af Lars Bonde Eriksen, Seges
landskonsulent korn

Der markedsføres et stort antal vinterhvedesorter til sæson 2019-20. I tabellen er resultater fra landsforsøg og observationsparceller vist for de 15 sorter, der har de største fremavlsarealer til høst 2019.

Ved valg af vinterhvedesort er det vigtigt at vælge mellem sorter med et stort og stabilt udbytte over år og med en god resistens mod sygdommene septoria, gulrust og meldug. Derfor er forholdstallet for udbytte de seneste tre år angivet i tabellen.

Kraftige angreb af gulrust i år

De seneste data fra observationsparcellerne 2019 er også vist. Disse data er stadig foreløbige og kan endnu ændre sig en smule.

Det er vigtigt at anvende de nyeste data, da der har været kraftige angreb af gulrust i år. Og der er sket en forskydning i nogle sorters resistens mod sygdommen.

De mest modtagelige sorter er p.t. Benchmark og Kalmar, hvor der altid må forventes kraftige angreb i år med meget gulrust. Men også i Sheriff, Drachmann og KWS Zyatt skal man være opmærksom på at bekæmpe gulrust rettidigt.

Der er også en del sorter med en effektiv gulrustresistens, hvor det ikke er aktuelt at bekæmpe gulrust.

Septoria er den sygdom, der giver de største udbyttetab i praksis, da sygdommen er svær at bekæmpe pga. vigende effekt af svampemidlerne - og fordi bekæmpelse skal foretages lang tid før, symptomerne er synlige. Der er en række sorter med effektiv resistens mod Septoria, men ingen sorter er immune.

En god resistens mod Septoria er en meget stor hjælp til at kunne håndtere Septoria effektivt med få velplacerede sprøjtninger.

Hvedegalmygges larve

I områder med hyppige angreb af hvedegalmygges larve kan der med fordel vælges sorter med resistens mod larvens gnav. Blandt sorterne i tabellen findes resistensen i Kalmar, RGT Universe og Sheriff.

Sorterne Benchmark, KWS Zyatt og Ohio har resistensgenet Pch1, der har en god effekt mod knækkefodsyge. Pch1 har desværre ikke effekt mod goldfodsyge, der er den vigtigste sædskiftesyge i hveden.

Sorterne Informer, KWS Extase, KWS Lili og KWS Zyatt er på brødhvedelisten til høst 2020.